

سه شنبه 01 دی 1394 - 07:40

گرگ و میش نرخ ارز

در حالی که بنابر اعلام مقامات دولتی، اجرای برجام تا چند هفته دیگر آغاز می‌شود، سوال بزرگ در برابر دولت، افکار عمومی و فعالان اقتصادی میزان قیمت ارز در پسابرجام است.

جامجم از قیمت ارز در پسابرجام گزارش می‌دهد گرگ و میش نرخ ارز

در حالی که بنابر اعلام مقامات دولتی، اجرای برجام تا چند هفته دیگر آغاز می‌شود، سوال بزرگ در برابر دولت، افکار عمومی و فعالان اقتصادی میزان قیمت ارز در پسابرجام است.

به گزارش جامجم، درحالی که به اجرای برجام نزدیک می‌شویم، قیمت ارز به آرامی در حال افزایش است به طوری که اکنون با درنوردیدن مرز 3600 تومان در ارقامی حدود 3640 تا 3680 تومان جا خوش کرده است. رشد قیمت ارز از یک جهت شاید نشانگر نوع نگاه خاص اقتصاد به قیمت این مولفه حیاتی در پسابرجام باشد، چرا که اکنون نظر غالب کارشناسان و فعالان اقتصادی این است که با اجرای برجام شاهد کاهش یا سقوط قیمت ارز نخواهیم بود و تجربه شیرین سقوط قیمت ارز پس از پذیرش قطعنامه 598 تکرار نخواهد شد. به گفته آنان، چون قیمت نفت روبه کاهش است و روز گذشته با رسیدن به 37 دلار، پایین‌ترین قیمت در 11 سال گذشته را تجربه کرده و احتمالاً پایین‌تر هم خواهد آمد، درآمد دولت کاهش می‌یابد و همین عاملی در گران شدن ارز است. از سوی دیگر ورود تقاضای ارز ناشی از آزاد شدن تجارت خارجی به بازار ممکن است باعث برهم خوردن توازن بازار شود. از این رو در نگاه غالب کارشناسی نه تنها درپسا برجام نباید انتظار کاهش قیمت داشته باشیم که انتظار جهش قیمت ارز نیز دور از ذهن نخواهد بود.

این درحالی است که دیروز با توجه به اعلام خبر غیرقطعی تعیین قیمت دلار در بودجه 1395 در رقم 2997 تومان به نظر می‌رسد دولت شاید چندان امیدی به یکسان‌سازی قیمت ارز نیز نداشته باشد. چون قیمت تعیین شده حتی کمتر از نرخ رسمی بانک مرکزی است.

نباید منتظر کاهش قیمت باشیم

در این باره، دکتر طهماسب مظاهری، رئیس کل پیشین بانک مرکزی درباره آینده قیمت ارز در دوران پساتحریم به جامجم گفت: این موضوع ارتباط کاملی به سیاست‌های دولت داشته و باید دید که سیاست‌های این دولت چگونه است، اما آنچه مسلم است نباید فراموش کنیم که نرخ ارز واقعا در عرضه و تقاضا تعیین می‌شود.

به گفته مظاهری، در دوران پساتحریم با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی فعلی نباید منتظر کاهش قیمت ارز باشیم، چون شاخصه‌های اقتصادی آنچنان تغییر نکرده است. این در حالی است که برخی معتقدند با توجه به آزاد شدن دلارهای بلوکه شدن ایران در کشورهای مختلف ممکن است ورود این مبالغ به داخل ایران باعث کاهش شدید قیمت ارز شود، چون رقم این دلارها از سوی رئیس کل بانک مرکزی مشخص شده و ایشان این رقم را 29 میلیارد دلار اعلام کرده‌اند. اما باید در نظر بگیریم این عدد اصلاً رقمی نیست که بخواهیم با توسل به آن منتظر معجزه باشیم و این ارقام برای کشوری مثل ایران واقعا کم و ناچیز است. پس معادلات اقتصادی است که می‌تواند در آینده تعیین‌کننده نرخ ارز باشد.

رونق کسب و کار و تغییر قیمت ارز

این کارشناس اقتصادی درباره افزایش تقاضای ارز در آینده نیز تصریح کرد: با رفع تحریم‌ها و ایجاد ارتباطات بازرگانی، بدون

تردید افزایش تقاضا به دلیل تغییرات ایجاد شده در فضای کسب و کار می‌تواند در نرخ ارز تعیین کننده بوده و همین موضوع می‌تواند به افزایش قیمت ارز منجر شود، اما با توجه به سیاست تک نرخ کردن قیمت ارز، میزان دلارهایی که به صورت پس انداز در برخی مناطق بلوکه شده بوده، وارد بازار خواهد شد که همین موضوع از سوی دیگر می‌تواند تعادل ایجاد کرده و شرایط را منطقی کند.

وی درباره تکرار تجربه سقوط قیمت ارز پس از پذیرش قطعنامه 598 نیز گفت: با توجه به این که در توافق اولیه یعنی تابستان امسال دیدیم هم دولت و هم مردم دیگر هیچانی تصمیم نمی‌گیرند و کاملاً منطقی و کارشناسی بازار را رصد می‌کنند دیگر آن تجربه را شاهد نخواهیم بود، بنابراین تجربه این موضوع غیر محتمل است.

منتظر معجزه نباشیم

از سوی دیگر مهدی پازوکی، استاد دانشگاه و کارشناس اقتصادی درباره قیمت دلار در دوران پساتحریم به جام جم گفت: همه می‌دانیم دلار هم مانند دیگر اقلام موجود در بازار یک کالاست و این عرضه و تقاضاست که تعیین کننده قیمت آن است. در حالی که تا امروز این کالا توسط دولت یا همان بانک مرکزی وارد بازار می‌شده و به نوعی قیمت آن را کنترل می‌کرده، اما نباید فراموش کنیم قیمت یک کالا زمانی در بازار به قیمت واقعی نزدیک و تعیین قیمت می‌شود که بدون هیچ دخالتی، عرضه و تقاضا قیمت نهایی را تعیین کند.

وی به عوامل تعیین کننده قیمت ارز در کشور اشاره کرد و افزود: عوامل تعیین کننده برای مشخص شدن قیمت واقعی ارز (نرخ برابری) در کشورها همواره منوط به تولید ناخالص ملی و فضای اقتصادی آن منطقه است. حال با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و البته فضای کسب و کار موجود در کشورمان نباید منتظر ایجاد یک معجزه در قیمت دلار در پساتحریم و پسابرجام باشیم، زیرا تغییرات محسوسی در اقتصاد ایران نداریم و اگر هم تغییراتی ایجاد شود، حداقل در کوتاه مدت نخواهد بود.

این استاد دانشگاه اهمیت افزایش ارزش پول ملی را در ارتباط با قیمت دلار در ایران دانست و گفت: همان طور که اشاره شد وقتی تولید ناخالص یک منطقه و یک کشور افزایش یابد در واقع اقتصاد آن کشور قدرت گرفته و پول ملی آن در مجامع بین المللی قابل مبادله می‌شود.

به این ترتیب می‌توان نسبت به پیش بینی های قیمت مبادله ارزها با یک تفاوت اندک اقدام کرد؛ اما امروز این پیش بینی غیرممکن است، چون از لحاظ اقتصادی جایگاه مناسبی نداریم و پول ملی ایران در خارج از مرزها قابل مبادله نیست.

وی تصریح کرد: مهم ترین نکته که باید مدنظر مسئولان و دست اندرکاران اقتصادی کشورمان قرار گیرد، بحث یکسان سازی قیمت ارز است. البته این موضوع زمینه سازی دقیقی را می‌طلبد و اکنون امکان این کار نیست، زیرا اگر همین رویه ای که امروز داریم، ادامه یابد و نرخ ارز مبادله ای را داشته باشیم، قطعاً قیمت بازار هم شکل خواهد گرفت و مابه التفاوت میان این دو رقم رانتی است که می‌تواند اقتصاد کشورمان را تهدید کند، به این دلیل که هرکس دسترسی به منابع ارزان قیمت ارزی داشته باشد، می‌تواند از امکانات استفاده کند و راه ناسالم اقتصادی را در پیش گیرد.

کنترل قیمت ارز برای جذب سرمایه گذاری

این کارشناس اقتصادی، اهمیت یکسان سازی قیمت ارز را با کنترل چند درصدی دولت در موضوع جذب سرمایه های خارجی موثر دانست و افزود: امروز جذب سرمایه های خارجی، یکی از ملزومات پیشرفت اقتصادی کشورمان است، ولی در شرایط فعلی که قیمت ارز نوسانات غیراصولی را تجربه می‌کند، این مهم محقق نخواهد شد؛ زیرا نه سرمایه گذار و نه پذیرنده سرمایه نمی‌توانند از آینده قیمتی مطمئن بوده و برای آن برنامه ریزی کنند. حالا فرقی در این نیست که قیمت ارز افزایشی است یا کاهشی، فقط قیمت ارز باید قابل پیش بینی باشد و روند معقولی را طی کند.

پازوکی درباره قیمت دلار در آینده تصریح کرد: قیمت ارز باید ارتباط کاملاً معقولی با نرخ تورم داشته باشد نه این که دولت مصنوعی قیمت آن را کنترل کند، چون این موضوع زمانی که منابع دولت مثل امروز در تنگنا باشد، باعث خارج شدن کنترل از دست دولت خواهد شد. بنابراین امروز که نزدیک 14/8 درصد تورم داریم، قیمت دلار باید نزدیک به 3800 تا 3900 تومان باشد و اکنون که کمتر است، مشخصه حضور معنی دار دولت در بازار است و به طور کلی نباید منتظر قیمت دلار پایین تر از 3200 تومان باشیم.

احتمال افزایش قیمت ارز وجود دارد

در همین حال، عباس مسعودی، رئیس هیات مدیره انجمن کارفرمایان سکه و صرافان استان تهران درباره آینده قیمت ارز به جام جم گفت: قیمت ارز در آینده روبه نزول نیست؛ بلکه ممکن است این روند به شدت روبه افزایش هم باشد، اما در هر حال واقعیت این است که با ایجاد ارتباط با خارج از مرزهای ایران، دلار ارزان نخواهد شد.

این فعال صنفی درباره قیمت واقعی دلار افزود: قیمت دلار در ایران کاملاً به تصمیمات مقامات اقتصادی و سیاسی کشورمان بستگی دارد و هر اظهار نظری از سوی آنها میتواند قیمت‌ها را نزولی یا صعودی کند، بنابراین بسیاری از این تغییر قیمت‌ها میتواند نتیجه گفته مقام‌های دولتی باشد، زیرا دولت نرخ دلار را تاکنون دستوری تعیین کرده است.

مسعودی تصریح کرد: در دوران پساتحریم پیش‌بینی بازار این است که بسیاری از تقاضاهای تجار وارد بازار خواهد شد و در صورتی که دولت توان کنترل بازار را نداشته باشد، احتمال این‌که قیمت دلار به صورت جهشی روبه افزایش برود، بسیار بالاست در حالی که شواهد نشان می‌دهد دولت برای کنترل بازار ارز منابع کافی را نداشته و ممکن است، افزایش قیمت ارز در آینده کاملاً محسوس باشد.

رئیس هیات مدیره انجمن کارفرمایان سکه و صرافان درباره افزایش درآمدهای دولت گفت: با توجه به شرایط فعلی درخواست داریم یافت، مطالبات مالیاتی دولت به دلیل رکود وصول نخواهد شد و با توجه به کاهش درآمدهای نفتی این دلار است که باید به نوعی هزینه‌های دولت را جبران کند، بنابراین فتر قیمت دلار آمادگی جهش را دارد. وی افزود: امروز رکود باعث شده سرمایه‌های بسیاری در بخش‌های مختلف مثل مسکن، خودرو، بورس و تلفن همراه راکد شود و منتظر پالس‌های افزایشی قیمت دلار هستند. بنابراین کوچک‌ترین نشانه‌ای از افزایش قیمت دلار میتواند باعث هجوم این سرمایه‌ها به بازار ارز شود و افزایش نگران‌کننده قیمت ارز همانند اوایل دهه 90 را که دلار به یکباره از 1200 تومان به 3000 تومان تغییر قیمت داد، تجربه کنیم.

عماد عزتی - اقتصاد